

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas II. An dicisibilitas & impenetrabilitas sit primo essentialis
conceptus quantitatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

Rursus qualitates extensæ idem sunt, quod qualitates materiales; neque enim datur ulla extensio, propria accidentium: Quod si sunt qualitates materiales, sunt qualitates indigentes, ut totæ in toto, & parsillarum in parte subiecti recipiatur; hoc ipso enim essent in connaturali subiecto, neque enim illud extendere possunt; cum autem quantitas ipsum subiectum extendere possit, adferreque sibi connaturalem modum existendi, hoc ipso non indigebit ullâ antecedenti extensione.

INSTABIS secundò. Si ipsa quantitas habet extensionem suarum partium entitativarum. Ergo & substantia seipsa, poterit habere extensionem entitativam.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia quod est ratio formalis alicujus; seipso, & aliis, & sibi, est tale. Sic albedo quia facit ut subiectum disgreget visum, seipsa etiam est disgregativa visus. Ita & quantitas, quia seipsa est extensiva subiecti, se ipsa erit etiam sibi extensiva. Jam autem nego rationem extensionis seipsa, competere substantiæ.

Hinc ulterius disparitas assignatur, quia non solum non est absurdum partes quantitatis se ipsis esse extensas, sed id omnino est necessarium, alias daretur processus in infinitum in ratione formali extensionis. Absurdum autem est, se ipsis partes substantiæ, habere extensionem entitativam. Rursus. extensio sequitur extremitatem, quæ quia competit seipsa quantitati, seipsa etiam competet extensio, quia autem substantiæ non competit seipsa extremitas, nec seipsa competit extensio. Denique sicut nullum est absurdum, accidens quod est quantitas, esse entitative extremitativum, cum tamen absurdum sit, substantiam seipsa esse extremitativam; ita nullum erit absurdum quantitatem seipsa esse extensionem, cum substantia non sit seipsa extensio, id quod ob proportionem: quia sicut nulla datur quanta entitative substantia, ita nec debet dari entitative extensa.

INSTABIS tertio. Partes illæ vel sunt distinctæ vel non distinctæ: si distinctæ, Ergo & divisibiles; si indistinctæ, ergo nec plures.

RESPONDETUR. Partes illas non esse distinctas nisi potentia, pluresque quoad esse partium, non nisi potentia.

DIFFICULTAS II

An divisibilitas & impenetrabilitas sit primò essentialis conceptus Quantitatis?

VIDIMUS quod actualis divisibilitas rei materialis, habeatur ratione quantitatis, restat discutiendum, an non sit primò essentialis quantitati, conferre hanc divisibilitatem?

DICENDUM est primò. *Divisibilitatem non esse primò essentialem conceptum quantitatis.*

PROBATUR primò. Quia primo essentiali conceptu nihil est prius, jam autem divisibilitas in ratione quanti, supponit prius, nempe extensionem partium, ad eum modum, quo scissio materialis, supponit rem scindendam. Unde etiam non ideo partes sunt extensæ, quia sunt divisibiles, sed ideo divisibiles, quia extensæ.

PROBATUR secundò. Quia potest aliquid in puncto collocari retentâ eadem quantitate, sed penetratis tantum inter se partibus, cujus penetrationis exemplum habetur in Eucharistia. Ergo saltem divisibilitas actualis, non erit de primo essentiali conceptu quantitatis.

PROBATUR tertio. Res spiritualis & non quanta dividi potest. Ergo divisibilitas, non est primò essentialis conceptus quantitatis. Antecedens probatur instantiis; nam imprimis potest dividi unus gradus gratiæ ab alio, item in sententia admittente unionem spirituales, potest una illius pars ab alia dividi, membro abscisso, & sic in multis aliis. Consequentia autem principalis per hoc probatur. Quia quod est de primò essentiali conceptu alicujus, illi non nisi soli, convenire potest, licet autem Aristoteles per divisibilitatem explicet continuum, explicat non nisi descriptive, tanquam per aliquid aliquomodo notius.

DICENDUM est secundò. *Impenetrabilitatem non esse de primò essentiali conceptu quantitatis.* Est conclusio contra Arriag. Ovied. Pontium, & quidem quod impenetrabilitas actualis non sit de essentia quantitatis, constat exinde, quia retentâ quantitate, possunt se penetrare divinitus duo corpora. Restat controversia de existentia impenetrabilitatis, quam non esse de essentia quantitatis.

PROBATUR primò argumento communi. Quod sic proponitur. Vel quantitas exigit impenetrabilitatem respectu cujuscunque entis, vel tantum respectu certorum entium: Non primum: Quia quantitas non exigit ne penetraretur à spiritibus, quod ipsum in hoc resolvitur, quia ista impenetrabilitas exigitur à corporibus ad possessionem loci, per quam excludant se mutuo, bene autem in eodem loco stare possunt, Quantum & Spiritus, imò etiam corpus quantum sed glorificatum, titulo doni penetrabilitatis: Non etiam dici potest secundum; quia quæcunque sunt entia, respectu quorum quantitas exigit impenetrationem, hæc ipsa sunt quanta. Ergo explicare quantitatem per impenetrationem quantitatum, est explicare quantitatem per quantitatem, adeoque obscurum per obscurum. Consequentia probatur. Quia in ista sententia, si queratur, quid sit quantitas? respondebitur est accidens exigens impenetrationem: Si queratur quid est exigere impenetrationem? est exigere ne corpus

† y

Quan-

Quantum insinuet se in intimas partes hujus Quanti; restatq; querere quid corpus quantum, quæ item partes quanti?

PROBATUR secundò. Si primò essentialis conceptus quantitatis, esset exigentia impenetrabilitatis, deberet esse exigentia talis, ut nec divinitus stante quantitate res penetrari posset; sed potest penetrari ut ipsi oppositi docent; dicunt enim impenetrabilitatem competere quantitati, per ordinem ad potentiam naturalem, sequela autem principalis probatur. Primò essentialis conceptus Angeli, est, esse substantiam intellectivam completam: Primò essentialis conceptus hominis est esse animal rationale radicaliter acceptum, quæ radices (& sic de reliquis) sunt tales, ut nec divinitus quidquam agi possit, quod sit contra illam exigentiam.

RESPONDEBIS primò. Quamvis penetretur quantitas, semper tamen manet primò essentialis conceptus, nempe exigentia, ne penetretur.

CONTRA. Quia non tantum est in homine exigentia ut sit animal rationale, sed actu nihil illi oppositum fieri potest. Ergò idem in præfenti fieri debet.

RESPONDEBIS secundò. Rationale potest assumi à DEO ad producendum actum rugiendi, quamvis non vitaliter, imò de facto rationale, exercet actiones sensandi. Ergò etiam & exigentiæ impenetrabilitatis, oppositum fieri potest.

CONTRA. Quia quod actum rugiendi possit producere, licet non vitaliter, rationale, solum resolvitur in hoc principium, quia quidlibet potest fieri à quodlibet, quod ab illo fieri non repugnat, nec datur exigentia essentialis ne eleveetur ad producendum aliquid, quod naturaliter producere non potest, nec contraveniretur prædicato rationalitatis, quia per productionem illius actus, non reddetur rationale actu irrationale, adeoque nec sequeretur contraventio exigentiæ essentiali; jam autem si penetraretur actus quantitas, supposito quod impenetrabilitas sit primò essentialis conceptus, contraveniretur exigentiæ essentiali. Et tamen sicut rationale, non potest actu fieri irrationale, retentâ exigentiâ rationalitatis, ita nec quantitas poterit esse actu penetrata, supposito quod impenetrabilitas sit de essentia illius. Actus autem sensandi potius debet exercere rationale, quia rationale est discursivum dependenter à phantasmatibus, adeoque à sensibus & sensationibus.

RESPONDEBIS tertio. Est exigentia in forma materiali, ut esse & conservari non possit, nisi in subiecto; & tamen huic exigentiæ, oppositum fieri potest.

CONTRA. Quia imprimis non est de primò

essentiali materialis formæ conceptu, ut esse & conservari non possit nisi in subiecto, sed id est de ratione non nisi formæ eductæ; nego autem quod detur forma simpliciter educta, quæ tamen non actu sed potentialiter non nisi in esse & conservari pendeat à subiecto. Saltem enim debet dari suppletivum aliquod, si, sit, & conservetur independenter à subiecto, quod suppletivum facit ut verum sit dicere: quod, sit, & conservetur dependenter à subiecto æquivalenter quodammodo. Hæc tamen retorlio est bona. Hinc aliter

PROBATUR tertio. Primò essentialis conceptus debet esse talis, ut nulli alteri formaliter, competat etiam divinitus, & ita non potest esse etiam divinitus animal rationale nisi homo, hocq; ipso daretur ens rationis, si essentia unius esset essentia alius. Sed impenetrabilitas hoc non habet, quod probatur. Possibilis est aliqua qualitas spiritalis, quæ appositæ enti corporeo vel spiritali, reddat illud impenetrabile, quæ tamen qualitas non erit quantitas, quia potest nullam dicere extensionem, possibilisq; est qualitas condistincta à quantitate, reddens tamen ens impenetrabile, sicut opposita alia datur qualitas, v.g. corporis glorificati, quæ adfert penetrabilitatem. Et si dicas hoc ipso illam qualitatem fore quantitatem, quia adferet impenetrabilitatem, Hoc ipsum erit quod negabitur.

Obijcit primò Ovied. Punctum habet essentiam quantitatis, & tamen neque habet extremitatem partium in ordine ad se nec in ordine ad locum, nec ullam divisibilitatem, & tamen habet impenetrabilitatem. Ergò impenetrabilitas est primò essentialis quantitatis conceptus.

RESPONDETUR. Nego in sententia Aristotelis puncto impenetrabilitatem convenire, de quo infra, sed posito, quod etiam conveniret illi impenetrabilitas, negari potest puncto convenire debere essentiam quantitatis.

Obijcit secundò idem. Possibilis est quantitas indivisibilis, quæ certe non esset extensa, sed ex eo solum foret quanta, quia esset impenetrabilis. Ergò essentia quantitatis, sola stat impenetratione.

RESPONDET primò recentior Suar. Negando possibilem esse talem quantitatem, rationem dat. Tum quia repugnat corpus simplex. Tum quia talis quanti medietatem posset Deus annihilare. Tum quia, si tali quantitate constaret v.g. palmus, ille palmus haberet duos semipalmos, quorum quilibet excluderet alium, hoc autem est esse extensum. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia negatur implicare corpus simplex. Tum quia est petitio prim-

principii, scilicet illius quantitatis medietatem esse annihilabilem, siquidem argumentum assumit illam fore indivisibilem. Tum quia, quando unus palmus excludit alium, hoc facit, non penetrando illum, hinc petendo non nisi principium, ad probandum illi quantitati competere impenetrabilitatem, assumitur, competere illi, quod unus palmus, excludat alium.

RESPONDETUR secundò. Si procedat argumentum de quantitate, quæ non sit punctum & tamen sit indivisibilis, poterit adhuc salvari quantitas ratione extremitatis partium in ordine ad se, quæ competere potest etiam rei indivisibili & penetrata, ut contingit in Eucharistia.

OBJICITUR tertio. Omni quanto soli & semper convenit impenetrabilitas. Ergo est illa definitiva quantitatis, adeoque primò essentialis conceptus illius.

RESPONDETUR, quod impenetrabilitas non omni nec semper quanto competat, arguit ipsa actualis penetratio, ut assumptum est in argumento tertio. Deinde ad primum essentialem conceptum requiritur, etiam ratio primi, hinc quamvis omni homini, soli, & semper competat risibilitas, nihilominus esse risibile, non est definitivum hominis nec primò essentialis illius conceptus: non habet autem impenetrabilitas in quantitate rationem primi.

DIFFICULTAS III.

An extremitas partium in ordine ad se, sit primò essentialis Conceptus quantitatis?

RESUTATIS prædictis sententiis, restat ut concludatur de primò essentiali conceptu quantitatis, de quo sit

Punctum Difficultatis I.

Proponitur Conclusio & probatur.

DICENDUM est. *Primò essentialem conceptum quantitatis, esse, Extremitatem partium in ordine ad se.*

EXPLICATUR CONCLUSIO. Extremitatem duplicem communiter attribuunt Philosophi, quantitati, primò extremitatem seu extensionem partium in ordine ad se, secundò extensionem partium in ordine ad locum. Extensio partium in ordine ad se, in hoc stat, quod quantitas reddat corpus ita se habens, ut licet partes omnes eodem loco concludantur, non omnes tamen immediate uniuntur omnibus, sed hæc quidem illi, illa alteri. Et ita caput Christi in Eucharistia immediate unitur collo, & non pectori. Quod ipsum non ita est intelligendum, quasi ratio uniti habeatur à quantitate, hæc enim habetur ab unione, sive illa sit distincta, sive indistincta, sed quod ratio successione, (ut ita dicam) colli ad caput, humeri ad collum, habeatur ab ex-

tremitate collata à quantitate, quod etiam infra repetitur. Extensio autem partium in ordine ad locum in hoc stat, ut corpus parte sui, partem loci, & toto se, totum locum occupet. Quam quidem extensionem partium in ordine ad locum, dupliciter accipere insuper possumus. Primò cum actuali commensuratione ad locum, & hæc communiter non dicitur esse, de primò essentiali conceptu quantitatis, defecto enim Christus in Eucharistia retinet suam quantitatem, & tamen pars corporis illius, non respondet parti loci. Secundò, sumi potest extremitas partium in ordine ad locum non actualis, sed aptitudinalis, per quam connaturaliter exigit parte sui, partem loci, toto se, totum suum locum occupare, quo sensu hanc sententiam defendit recentior Suar. Metaph. Tract. 3. l. 25. Sed in contra.

PROBATUR CONCLUSIO primò. Ad primò essentialem conceptum requiruntur tria. Primò, ut sit ita primus ne detur illo prior. Secundò, ut reliqua illius entis prædicata in illo infundantur. Tertio, ut soli illi enti competat. Sed hoc totum conveniet extremitati partium in ordine ad se, per ordinem ad quantitatis conceptum.

QUOD PRIMUM probatur Minor. Quia sicut ipsa entitate rei nihil est physice prius in re, ita & partibus illius, adeoque & extensione earundem per ordinem ad se, quid enim est hoc prius? Deinde prius est, rem esse in ordine ad se, quam in ordine ad aliud. Ergo etiam prior est extremitas in ordine ad se, præ extensione etiam aptitudinali in ordine ad locum. Denique non videtur per locum intrinsecum sequi, ex impossibilitate loci, impossibilitas quantitatis. Ergo locum, in suo conceptu, non debet dicere quantitas.

QUOD SECUNDUM probatur Minor. Bona est hæc consequentia: Corpus est impenetrabile, ergo habet extensionem partium in ordine ad se; Bona item hæc consequentia; Corpus habet extensionem aptitudinalem in ordine ad locum. Ergo etiam habet extensionem partium in ordine ad se. Bona item hæc consequentia: hoc corpus est divisibile quantum est ex se. Ergo habet extensionem partium in ordine ad se. Ex quibus & aliis colligitur nullum prædicatum esse reperibile in quantitate, quod non præsupponat extremitatem partium in ordine ad se.

QUOD TERTIUM probatur. Si enim alicui competeret extensio partium in ordine ad se, & non quantitati, competeret maximè ipsi entitati rei: Sed hoc non potest dici, quia nulla datur aptitudinalis locabilitas, impenetrabilitas, vel divisibilitas entitativa, independenter à quantitate. Ergo nec extremitas partium in ordine ad se, entitativa. Et si daretur entitativa extremitas independenter à quantitate, daretur

† y 2 aequale